

ТРИДЕНЬК - REVUE HEBDOMADAIRE - UKRAINIENNE - TRIDEN'

Число 5 (313) рік вид. VIII. 31 січня 1932 р. Ціна фр. 2 Prix 2 fr.

Париж, неділя, 31 січня 1932 року.

Вчора минуло чотирнадцять год з часу відомої події під Крутами. Тринадцять років з тої ночі під 30 січня 1918 року, коли невеликий відділ української молоді, що нараховував ледве дві-три сотні, зустрів тисячні лави північного ворога, який сунув на столицю України — Київ. І в тому нерівному, але чесному бою до сотні молодих патріотів полягли головами, кілька десятків було поранено, ще кілька — пропало без вісти, і дуже мало зосталося в живих, і ці останні, що вернулися до Києва, розповіли про цю трагічну подію.

І з того часу що-року українські патріоти вшановували цю річницю, яка стала символом першої жертви, принесеної за самостійність Української держави, символом тієї крові святої, що пролито її було на вівтар батьківщини, символом найвеличнішого таїнства хрещення кров'ю відродженої ідеї національної.

І з того часу що-року, особливо на еміграції, всі українці, де б вони не перебували, збираються разом, одмічають в своєму буденному життю цю подію, вшановують пам'ять тих молодих героїв, у спільній молитві скріпляють віру і дух для дальшої боротьби.

Сьогодні подія під Крутами стала вже легендою, гарною журливою легендою, яка огорнулася романтичним серпанком минулого.

Наші Крутяне — не були військовими, більшість з них пройшла лише курси допризывної підготовки, були серед них і гімназисти, що заледве знали, як поводитися з рушницею, — і тому жертва їх стає ще величнішою.

Вона, ця подія під Крутами, як служила, так і буде служити прикладом — як треба любити свою батьківщину і як треба за неї вмірати.

Вічна пам'ять цим героям, що полягли під Крутами! Слава тій країні, що таких вірних і відданих синів породила!

Пам'ятаймо про них завжди, бо кров їхня, пролита за нашу волю і майбутність, мусить бути викупленою.

Листи до земляків.

II.

Про «куркуля» та «роскуркулювання».

І скільки клопоту завдає, мої любі земляки, отій нещасній совітській владі той самий клятий «куркуль», так просто диву даєшся. Такий-же він живучий, такий непобідимий, такий страшний!

То-ж подумати тільки, що вже більш ніж 14 років пройшло, як совітська влада виповіла йому немилосердну війну, а він все собі тримається, та пакостить та псує «соціалістичне будівництво» і систематично псує настрої 3-му Інтернаціоналу. Справді, що може подумати навіть такий твердокамінний та віруючий його представник, як Кошен. «Ви хочете запалити всесвітню революцію, завести у нас совітський лад, а у себе ще й досі не загнuzдали «куркуля». Це щось не теє!»

Останніми часами я думав, що цьому капосному «куркулеві» прийшов таки кінець. Так «серйозно» взялася було за нього влада. Скільки того «куркуля» «виведено в росхід», скільки відправлено на Соловки, до Сибіру, скільки куркульського майна розграбовано та розійшлося по комуністичних кешенях і колгоспах. Ну, гадаю, нарешті хоч одної халепи, а таки ґрунтовно совітська влада позбулася. «Куркуля» більше на світі нема і бути не може. І признаюся вам, сумно мені стало, бо коли по правді казати, то цей самий сучасний український «куркуль» є таки мій близький родич. Та й я сам, правди ніде діти, теж поки жив на Україні, то хоч був «хлібороб з Ничипорівки», але таки добре скидався на такого «куркуля».

Тим часом на ділі виходить, що справа стоїть зовсім не так зле. На останній партконференції у Москві товариш Сулімов цілком несподівано для мене проголосив таке: «класова боротьба у селі не припинилася, вона набула лише нових форм. Для сучасного етапу характерно шкід-

ництво, підривна праця в колгоспах та радгоспах, перекручування партійної лінії в роботі радянських господарств та інших органах. Куркуль нанесено жорстокого удару, але це не означає, що класова боротьба у селі зійшла на нівець. Куркуль переформувався: він переніс свою розкладову працю до середини колгоспів, він припасувався до сучасних обставин».

Так бачите, куди він метнувся! До колгоспів та радгоспів, себ-то самих певних фортеців «соціалістичного будівництва», які і зорганізовано було, для того, щоб його зліквідувати.

Цікаво зазначити, що на тій самій конференції, де виголосив свою промову т. Сулімов, головував п. Петровський, «наш» український староста. Як бачимо, він тепер інколи старостує і в самій Москві. Яка-то честь для нашої України! Так цей самий Петровський, нагадую собі, в 1925 році представникам всеукраїнського з'їзду комнезамів, коли вони прийшли до нього зі скаргами на те, що життя просто нема від «кулаків», заявив: «годі, — вже двічі розкуркулювали село і давали всілякі пільги бідноті і, коли тепер серед вас появилися якісь знову «куркулі», а ви все жебраєте, то це тільки означає, що вони вміють господарювати, а ви тільки коло землі плутаєтесь! Не буде ніякого розкуркулювання, та і в самих комнезамах тепер нема вже потреби».

Тепер він вже іншої співає і знову розкуркулює Україну і то так, що вона перед веде в цьому, і мені незрозуміло тільки одно, коли ж той самий Петровський був щирим і коли він провадив справжню «ленінську» лінію?...

* * *

Треба признатися, що у цій справі з «куркулем» для мене взагалі було багато незрозумілого. Раніше, ще до совітської влади я добре розумів, що таке «куркуль» і чому власне селянство має підстави його не любити і ставитися до нього, як не вороже, то і не зовсім приятельськи. Звичайно, це був селянин, який спрмігся накупити собі, і то не завжди «чистими» засобами, чимало земельки у своїх же односельчан, провадив господарство старими методами, визискуючи своїх сусідів, що мали нещастя йому заборгуватися за хліб, або за податки, або на похорон і т. ин. Жив він по старому звичаю і все багатів та все ставав жорстокішим до людей... Тип, ясно, неприємний і несимпатичний.

Але тепер же цього всього бути не може. Ще ж за часів Центральної Ради та Української Народньої Республіки переведені були закони, які поклали край такому земельному і господарському визис-

ку селянина. Світська влада ці справи ще гостріше вирішила: вона-ж перевела загальне порівняння і землі, і майна («соціалізація землі» та «розкуркулювання»); при тих порядках, що встановлено совітами, землі ні за які гроші не можливо купити. Та де там землі, плуга звичайного без дозволу влади не дістанеш, або навіть зайвої коси... Аренда землі, наймана праця, одробітки і т. ин. все це взято під догляд, і як тут може залишитися місце для «куркуля», то сам його Бог святий знає. Приходить мені до голови одно припущення саме звичайне, а власне, що всі оті декрети та розпорядження існують лише на папері, в життю ж, завдяки тому, що всі комісари та їх урядовці суть першорядні злодії, залишилася стара кривда і старий визиск. Але це припущення при своїй всякій ймовірності все ж таки всього пояснити не може, і тільки довгим шляхом читання совітських книжок про село, розмовами з людьми, що приходять звідтіть, я собі дав раду з тим самим «куркулем».

Виходить, що він таки існує, але вже в зовсім іншому вигляді іншого гатунку, як раніш. Сучасний «куркуль», з яким світська влада веде таку вперту боротьбу, є той український хлібороб, який при сучасних нелюдських умовах каторжною працею своєю та своєї родини, а інколи і при участі сусідів, вміє добути з землі кращий здобуток, а з тварини та всього господарства кращий зиск взагалі. Працює він лише на тій землі, що нарізана йому і його родині, з додатком тієї, що йому віддають або убогі сусіди, або ледачі, що не вміє їй ради дати. Працює, як віл, а тому, що до праці рук він має добру голову на плечах, виділяється своєю вдачею та здібностями, має тяг до кращого життя, то і здобутки його господарські вищі, він має більше худоби, більше хліба і можливо, що і грошей. Це є при сучасних умовах найздібніший, найінтелігентніший хлібороб, в якому ніщо не могло приглушити того віковічного хліборобського духа, що лежить в основі хліборобського життя. Раніше він змагався в своєму окремому господарстві, тепер переніс цю боротьбу і до колгоспів.

* * *

Так бачите, сучасний «куркуль» є тип інший, як той, що нам був відомий за старих часів. Само по собі зрозуміло, що він є зовсім не новий. Навпаки, він є такий вічний, як саме хліборобство, бо він являється носієм того духа, яким живе хліборобство скрізь, і яким воно живе також і у нас на Україні.

Сучасна боротьба з українським «куркулем» є в першу чергу боротьба з цим нескореним духом хліборобським, і тому-то вона має

такий жорстокий характер. В дійсному життю ця боротьба скерована перед усього проти тих хліборобів, що відрізняються від пересічного рівня своєю вдачею та таланом. Це є війна проти тих, хто не погоджується не словами, а самим своїм існуванням з загальним курсом «р а в н е н і я».

А коли це так, то я не маю жадних сумнівів що-до остаточного висліді цієї боротьби, і мені тільки шкода всіх тих зусиль, які для неї витрачають п. п. Петровський, Чубар і інші їх спільники. Коли вони казали, що «годі, більш розкуркулювання не буде», то тоді вони були натрапили на правдивий шлях, а тепер для них найкращою порадою була б та стара, що мабуть і їм відома: «не тратьте, куме, сили, пускайтеся на дно».

Але з тим більшою втіхою я можу з свого далекого французького кутка запевнити своїх земляків, українських «куркулів», що перемога в цій боротьбі буде на їх стороні. Історія не знає прикладів, щоби можливо було викоренити хліборобський дух, хліборобський світогляд. Тримайтеся міцно і твердо своїх «куркульських» позицій і ви переборите та виборите собі і Україні справжню долю.

А за вашу впертість та відданість в боротьбі за свою землю та свої порядки на ній мій низенький поклін вам од «хлібороба з Ничипорівки».

К. Н. Ніко.

St. Jean de Maurienne

15 січня 1932.

З міжнароднього життя.

— На Далекому Сході Азії.

Закінчено європейську стадію японсько-китайського конфлікту в Манджурії і виявилось приховане досі його правдиве тихоокеанське обличчя.

Свого часу на цьому місці вказано було про початки манджурських нодій і про той неспокійний рух, що вони його викликали у дипломатичному світі Європи й Америки. Зачалося це ще в-осени минулого року, коли японці, маючи в руках достатні формальні причини (вчинені китайцями корейські погроми, вбивство японського офіцера генерального штабу і т. и.), несподівано для всіх і особливо для китайців, військовою силою захопили Мукден і потім стали методично очищувати Манджурію від численних у ній розбійних банд, а одночасно і од китайських регулярних військ, які, що правда, мало в чому відрізнялися од тих банд. Китайці ж, не маючи сили збройно протистати японцям, подалися із скаргою до Ліги Націй.

Дипломатичні кола дуже гаряче взялися до того конфлікту. Зацікавлення було таке велике, події здавалися такими важливими, що навіть Сполучені Штати Північної Америки, які нормальню уникують спільної праці з Лігою Націй, на цей раз ухилилися од свого принципу й вислали до Женеві представника, щоби зблизька слідкувати за перебігом цілої

справи. Верховна Рада Ліги живо відгукувалася на заклик китайців і присвятила манджурській справі дві спеціальні сесії: одну у вересні, в Женеві, а другу, незвичко довгу, у листопаді й грудні, у Парижі.

На початках ставилися до того дуже гостро, бо на манджурські події дивилися як на збройний конфлікт між суверенними державами, що належать обидві до Ліги Націй і більше за те — мають обидві своїх представників у Верховній її Раді. Тому то Японія поставлена була перед світом, як держава, що порушила не тільки мир на сході Азії, але й переступила своїми вчинками статут Ліги Націй, пакт Келлога і багато інших урочистих обіцянок не вживати збройної сили, як одного із засобів міжнародньої політики.

З бігом парад, однак, не формальне ставлення змінилося майже в свою протилежність. Виявилось, що хоч Китай справді суверенна держава, але суверенність ота дуже одмінна од такої-ж суверенності, скажемо, європейських держав. Виявилось також, що хоч Манджурія й належить офіційно до складу китайської держави, але фактично вона давно вже має свого спадщиного династа, який то визнавав, то ні центральну китайську владу, в залежності од часової ситуації та становища своїх інтересів. Більше за те, виявилось, що Японія має в Манджурії цілком реальні інтереси і цілком реальні права, забезпечені явними і тасмними договорами з тим самим Китаєм, а не лише з манджурським династом. І перед очима усіх вийшло так, що, хазяїнуючи в Манджурії, Японія властиво не робить нічого такого, чого б не робили по потребі інші великі держави в своїх офіційних і неофіційних володіннях за океаном; скажемо, — англійці в Єгипті, Франція — в Марокко, Америка — в Кубі, Панама чи в полудневих латинських республіках, а всі разом час од часу — на території того самого Китаю.

Чи добре це чи зле з погляду вищої справедливості, інша річ, але карати Японію Верховна Рада не мала в собі не тільки матеріальної, але й моральної сили, а тому єдиним наслідком її обох сесій була цілком невинна, і цілком нейтральна резолюція: вислати до Манджурії міжнародну комісію, яка-б на місці ознайомила з цілою справою, остерігаючися, однак, од того, аби так чи інакше не вмішати до неї суттєво. Лише Верховної Раді Ліги Націй тою резолюцією було, як кажуть китайці, захищено, а манджурська справа пішла своєю природною дорогою, переходячи до згаданої вище тихоокеанської стадії своєї.

Тут потрібне мале відступлення. Єсть такий політичний документ, опублікований в американській та в європейській пресі, в тому числі і у такому фактичному офіційно Ліги Націй, яким являється швейцарська газета «Journal de Genève». Зветься він Заповіт Танака, імени його ніби-то автора, видатного національного японського політика. Це мав би бути його міністерський меморандум, поданий мікадо в році 1927, коли встало питання про реалізацію головних ліній японської азійської та тихоокеанської політики. Японці, правда, не зразу, але в рішучий спосіб, здементували факт існування цього Заповіту. Можливо що він і справді не існував, як не існував ніколи славетній заповіт московського царя Петра I, що ніби-то встановлював у ньому для своїх наступників лінії московської міжнародньої політики на довгі часи наперед. Але цей петровський заповіт, який ніколи не існував, в дійсності був свого роду політичним катехизисом для всіх пізніших російських імператорів і московських царів, аж до Миколи II включно. Так само і мітичний заповіт Танака кидає світло на японську азійську політику і на ту, що була чинною ще до появи того документу, і на ту, що зараз переходить на Далекому Сході Азії. Зведемо все те до купи в коротеньких словах.

Острови, на яких утворилася японська держава кілька тисяч літ тому назад, недостатні для її сучасного населення. Вони не можуть його навіть фізично вижити, а вже про індустріяльний розвиток нема що й говорити, бо нема там в скільки будь значній мірі вугілля, нафти, ніяких мінералів. Усім отим незрівняно багаті країни сусіднього азійського сходу, на який тому і мусить бути спрямована ціла японська експансія.

По дорозі на суходіл, в першу чергу, стояли китайці та їх формальні права на вказані країни. Ця перепона була знесена японцями в 1894 році короткою переможною війною з Китаєм. З цієї війни Японія вийшла, діставши великий острів Формозу, але всі її здобутки на самому континенті були анульовані тому, що проти того виступили певні великі держави на чолі з бувшою російською імперією. Цей факт через десять літ став причиною японо-російської війни, в наслідок якої Японія дістала половину Сахаліну, Корею та права і впливи у південній Манджурії, де перед тим безконтрольно панувала Росія.

Після великої війни Японія була поширила свої впливи на північну Манджурію та зв'язані з нею обидві Монголії, а разом з тим військами своїми окупувала цілий Східній Сибір аж до Байкалу, вигнавши звідти большевиків. Але така амплітуда японського впливу тяглася не довго. Вже в 1923 році, з ініціативи Америки, підписано було так зване «договору дев'яти держав», в якому заінтересовані сторони приобіцяли одна одній берегти недоторканість китайської території та дотримуватися що-до цілого Китаю відомої політики одининих дверей, тоб-то вести з ним торг і комерцію на підкладі вільної для всіх конкуренції. Японія мусіла одійти із Східнього Сибіру, а пізніше — навіть визнати в північній Манджурії та в зовнішній Монголії права на впливи за СССР, як за наслідником колишньої Росії.

Цей одхід Японії не був, однак, її зреченням од суходольних планів. За дев'ять літ, що минули з часів «договора дев'яти держав», вона фактично її остаточно опанувала не тільки південну Манджурію та внутрішню Монголію, але в значній мірі й Манджурію північну. Вона взяла до своїх рук майже цілу торгівлю цих областей, збудувала там на свої гроші тисячі кілометрів нових залізних доріг, вклала до Манджурського обороту мільярди золотих ієн. Проробивши цю внутрішню роботу і вичекавши слухного часу, — а цей час настав у-осени 1931 р., коли так чи инакше заінтересовані в китайських справах «дев'ять держав» стали заклопотані чи то зовнішніми конфліктами чи то внутрішніми справами, — Японія приступила до оформлення і закріплення свого фактичного становища на азійському суходолі.

Пресові інформації з Далекого Сходу дають не дуже точні відомості про те, як переходить те оформлення. Видко лише, що японці очистили вже від ворожих їм елементів цілу південну Манджурію аж до історичної Великої Стіни, збудованої за давньої давнини на ґрундох владистого Китаю. Очищено також більш менш і північну Манджурію, і внутрішню Монголію. Приєднання до Японії цих земель не буде мати, як можна думати, характеру чистої анексії. До Європи прийшли звіди повідомлення, що з Манджурії та внутрішньої Монголії утворено буде незалежну від Китаю державу, — явна річ, під протекцією Японії. Корея — не зразу була анексована Японією; вона до 1910 року була окремою державою, з своїм імператором і своїм урядом, але у васальній залежності від Японії. Те саме мабуть станеться і з Манджурією, з якої зараз Японія творить якийсь, так мовити, домінійон тихоокеанського типу.

Як поставляться до того оті «дев'ять держав»? Вони поки-що мовчать і не протестують проти самого факту, сполгаючися начеб-то на те, що їх інтереси там будуть збережені, що нова держава не порушить принципу «однинених дверей». Запротестувала лише Америка, вбачаючи в цій японській акції порушення китайської території. Але й цей американський протест має скоріше формальний характер, бо не ставить він перед Японією якихось матеріяльних перешкод, через які тяжко було-б переступити. Воювати із-за Манджурії Америка напевне не буде, а все инше — піддасться тим чи иншим дипломатичним дискусіям, може — якимсь компенсаціям.

Утворенням Манджурського домінійону начеб-то не закінчуються, хоч би на сьогодні, японські плани на азійському суходолі. Заповіт Танака передбачає необхідність для Японії ще раз «підвести меч» проти Росії, нині совітської, вигнавши її із Східнього Сибіру за Байкал і поклавши

тим на майбутнє край яким будь її впливам на берегах Тихого океану. І, як повідомляють у пресі, на Далекому Сході Азії уперто говорять про те, що Японія має твердий намір, щоби захистити з півночі свій Манджурський домініон, утворити із Східного Сибіру своєрідну буферну державу, яка-б мусіла бути сконституована в такий спосіб, аби вона ніколи вже потім не повернулася до складу якої-будь Росії чи сучасної совітської, чи пізніше якоїсь іншої.

Здійснення його, проти волі чи за згодою СССР, миром чи війною з ним, начеб-то має бути вже незабаром, ще поточного року. Він одкриває перед цілим світом, в тому числі і перед нами, такі перспективи, що про нього на основі голих чуток, годі говорити. Не приспінуючи подій, почекаємо тому фактів.

Observer.

З широкого світу.

— Остаточо сформовано на чолі з лордом Лейтоном комісію Ліги Націй в справі обслідування становища в Манджурії.

— Італійський комерційний баланс в 1931 році був: довіз — 11.625 міл. лір, вивіз — 10.040 міл. лір. В 1930 р. баланс був 17.350 міл. і 12.120 міл. лір.

— Для поборення Гітлера німецькі республіканські організації мають утворити свої босві відділи, що незабаром числитимуть 350.000 душ. З другого боку, республіканці задумують повести і серйозну агітаційну боротьбу.

— Бельгійський парламент остаточно затвердив просят язикового режиму в Бельгії.

— Папа прийняв наслідника Абисинського престолу.

— Виконавчий комітет румунської селянської партії висловився за рішучу боротьбу з сучасним урядовим напрямом.

— Американський сенат прийняв закон, по якому чужинцям, що одружуються з американками, дозволяється перебування в Америці, не дивлячися на заборонні закони про чужинецьку імїграцію.

— 20 січня в перший раз після революції зібрався новий аргентинський парламент.

— Японський уряд розпустив парламент; нові вибори одбудуться приблизно за місяць.

— Одстрочено Лозанську конференцію в справі репарацій.

— До 20 січня японці втратили в Манджурії 303 вбитими і 603 раненими.

— В Констанці в Румунії викрито большевицьку змову на бувшого чекіста Агабекова; де-які обставини цього комплоту дали привід французькій поліції поновити слідство в справі зникнення ген. Кутепова.

— На 16 січня у Франції нараховувалося 208.000 безробітних, в тому числі у Парижі — 65.656, а в цілому департаменті Сени 114.984.

— Замісць померлого міністра Майїно, головою Французької Національної Федерації організації інвалідів, жертв війни та бувших комбатантів, до якої входить і наше Т-во б. Вояків Армії УНР, обрано генерального секретаря Федерації Жозефа Граньє, інженера державних публічних робіт, інтимного приятеля покойного міністра і разом з тим великого приятеля і захистника українських вояків у Франції. Миж иншим треба зазначити, що згадана Федерація нараховує 140.000 членів і являється одною з великих організацій французьких комбатантів. На генерального секретаря Федерації обрано п. Деляша, теж великого приятеля українських вояків.

— Підписано болгарсько-албанський протокол про взаємне визнання прав національних меншин. Протокол направлено проти Сербії, бо Болгарія і Албанія не мають спільних національних меншин.

— На запит газети «Новий Час» про його відношення до української справи, Гітлер відповів, що він проти єдиної неділимної Росії і за сильну українську державу, яка повстане після розподілу Росії.

Хроніка.

З Великої України.

— Науково - дослідний Інститут Цукрової Промисловости, організований в Києві в 1927 році в складі технологічного та економічного відділів, поширено прилученням до нього трьох інших науково - дослідних установ: дзернову станцію Народнього комісаріату хліборобства НСІ та ОСУ. Крім того при Інституті утворено окремий відділ паливництва («Пр. Пр.» ч. 13 з 16. I).

— Нижчі професійні школи. Два роки уже існують школи для підготовки кадрів для української торф'яної промисловости. Іриніньська школа на 1 травня с. р. мусить випустити уже до 1.000 кваліфікованих робітників. Але навчання в школах поставлене так, що після шости місяців, а навіть і року науки учні нічого не навчаються.

Майстерні при школі не встатковано — ковальський цех працює на похідних горнах, у токарському цеху біля І варстату працює 6-8 чоловік. В Бучанській школі умови роботи ще гірші.

Випадки хуліганства і крадіжок між учнями по цих школах трапляються щодня («Пр. Пр.» ч. 10 з 12. I).

— Епідемія висипного тифу в Києві. З огляду на поширення епідемії висипного тифу в Києві приймаються совітською владою запобіжні заходи. Виявилося при тому, що по багатьох заводах немає лазень і робітники не мають змоги утримувати себе в чистоті. Бракує такої мила і тому «постановлене» «добитися, щоб робітникам акуратню видавали мило». Дезинфекційна станція в Києві також погано працює («Пр. Пр.» ч. 11 з 14. I).

— Забірають останній кусень хліба. З 20 по 25 січня переводилася на

Україні «перевірка завершення хлібозаготівлі і готування до весняної сівби», протягом якої відбіралися у селян рештки ще незабраного хліба («Пр. Пр.» ч. 13 з 16. I).

— Для переведення «п'ятиденника завершення хлібозаготівель» на київських заводах було організовано «ударні робкорівські бригади», які приймали участь у відібранню від селян хліба («Пр. Пр.» ч. 14 з 17. I).

— З Києва на села вирушило 35 «бригад» від газети «Прол. Правда» та Київської контрольної комісії робітнице - селянської інспекції для закінчення збору хліба у селян. «На допомогу» польському Мархлевському району вирушила бригада Інституту Польської Пролетарської Культури («Пр. Пр.» ч. 15 з 18. I).

— Сільсько - господарський реманент на весну нема як відремонтувати. З-за браку вугілля для кузень і браку інструментів, по багатьох колгоспах нема можливости відремонтувати реманент і підготуватися до весняної засівної кампанії («Пр. Пр.» ч. 14 з 17. I).

З життя укр. еміграції.

У Франції.

— Національне свято в Парижі. 23 січня, в суботу, заходами Паризької Громади і за цінною допомогою членів Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції відбулося в помешканню Громади святкування проголошення самостійної української держави. Свято розпочалося довшою промовою Голови Громади п. М. Шумицького, що, змалювавши історичні обставини появи 4-го Універсалу Центральної Ради і вказавши на ті жертви, які понесли ук

раїни за здобуття своєї свободи, там на Україні і тут на еміграції, запропонував вшанувати пам'ять їх вставанням. В цей мент хор Т-ва б. Воляків Армії УНР під орудою п. М. Ковальського виконує «Чуши, брате мій»...

Далі п. Шумицький, продовжуючи свою промову, складає присутньому проф. О. Шульгину привітання урядові УНР, що виніс український державний прапор за кордон і що в пайскрутніших обставинах виконує свій обов'язок, борючися за незалежність і державність українського народу.

Сконстатувавши, що піякі жертви не спинили і не спинять український народ і український уряд продовжувати національну боротьбу і що ця боротьба дала вже великі і багаті результати, промовець проголосує нові надії слова гімну «Ще не вмерла Україна», які хор повторює співом.

На привітання Громади урядові, відповідає проф. О. Шульгин. Приєднуючися до слів Голови Громади, що громадянство і уряд несли і будуть нести всі жертви в боротьбі за незалежність, проф. О. Шульгин звертає увагу на ту цінну роботу, яка вже зроблена для української справи як урядом, так і еміграцією закордоном і яка являється гарантією того, що спільними силами уряду і громадянства українська незалежність стане непереможним фактом дійсності.

Останнім забирає слово в імені Головної Еміграційної Ради п. Косенко, що звертається до присутніх з таким заклинком:

«Вільні громадяне невільної України! Не забувайте, що сьогодні ви святкуєте лише свято втерняної незалежності, тої незалежності, повністю якої ще треба здобути не дешевою ціною патріотичних слів, а дорогою ціною людських і матеріяльних жертв.

«Згадайте, що на вас, які користуються свободою за кордонами совітського жаху, лежить великий обов'язок не мовчати, а всіма силами душі, серця і розуму пра-

цювати на користь українського народу.

«Згадайте, що ви вже виконали, що зробили, оцінійте ваші власні здобутки в боротьбі за українське знання, за українську державність, за українське ім'я за кордоном.

«Згадайте і оцінюйте, не для того, щоб забути, а для того, щоб запалитися ще більшим вогнем віри справу, надії в перемогу, розумінням того, що треба зробити для тої будучини, яка залежить од нашого удосконалення.

«Двигуном всякої великої справи, всякої великої віри, реалізатором всяких великих надій — є жертва. Жертва свідчить, жертва доводить, жертва імпонує, жертва реалізує недосяжне.

«В цей день суму за втерямн і твердої надії на те, що прийде, не забудьмо виконати справжній патріотичний обов'язок — дати національний податок, що його збирає Головна Емітаційна Рада на пропаганду нашої національної справи за кордоном. Слава Україні».

— У р о ч н и с т у с л у ж б у .
Б о ж у з приводу національного свята одправлено в Українській Православній Церкві в Парижі в неділю 24 січня с. р. Продумане й глибоко патріотичне слово п. о. Гречинькина підкреслило значіння свята. Служба Божя закінчилася вічною пам'яттю тим, хто за Україну життя своє поклав і многоліттям живим борцям.

— В неділю, 7 лютого в Українській Православній церкві в Парижі одправлено буде Божественну Літургію. Співатиме хор Військового Товариства.

— К о н ц е р т а р т и с т а В. Ємця в Кан-ля-Бока. 17 січня в залі «Ля Рубін» в Кан-ля-Бока відбувся концерт артиста - кобзаря В. Ємця. Місцева газета «Еклерер» з 19 січня пише про це так: «Василь Ємець, добре відомий віртуоз, виконав на кобзі-бандурі — національному інструменті — ряд річей високого артизму з піжною привабливою гармонією, в яких з найгарячою щирістю передав різні переживання і мрії українського

народу, якому його страждання дають все нові і нові нагоди вище і глибше виспівувати любов до своєї батьківщини. Оплески, що ними нагороджували кожний номер, свідчили про захоплення великим артистом, яким є Василь Ємець».

— В Ліоні. 15 січня в Ліоні в присутності приблизно 50 душ, виключно українських емігрантів, відбувся доклад ген. Капустянского на тему «Збройна сила і боротьба». В своїй лекції докладчик доводив необхідність українцям мати сильну збройну силу і для здійснення цієї мети готуватися вже на еміграції. Докладчик зовсім майже не торкався сучасних політичних питань і не брав запитань сутніх після доповіді, так: би певно і не висловився б в цій площині. Але такі запитання були поставлені. Один присутній запитав докладчика про те, чи він є «націоналіст» чи якоїсь іншої орієнтації, другий хотів знати, чому докладчик не є членом Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції. Але ясної відповіді ніхто не почув.

На другий день одбулася та сама лекція, але вже для всіх. Було присутніх душ 85 росіяня, козаків то-що. Виступали деякі росіяне, але їхнє опонування було малоцікавим і малограмотним.

В Люксембурзі.

— Еш в Люксембурзі. 17 січня на зборах членів Української Громади в Еші одбулася доповідь п. Сціборського. Після короткого нарису стану української справи під совітами та в Польщі і міжнародної політики в зв'язку з українською справою, доповідач хотів ствердити, що українська еміграція має два найбільших чинника: уряд УНР і партію організованих націоналістів. Але уряд УНР, ніби веде невідповідну політику, ніби поборою, духову і національну єдність, «полонофільтвує» «західнічає», веде політику «самогубства», наслідком чого є несконсолідованість, розбіжність і відсутність спільного плану. З таким станом, мовляв, молода,

потужна і «здорова» партія організованих націоналістів не погоджується і закликає всю еміграцію до... безоглядної боротьби з загрожуючою політикою уряду УНР.

Відповідали докладчикові п. п. Сузима і Шкрабій, які головним чином звертали увагу доповідача на непопулярність серед еміграції акції активного поборювання уряду УНР, який перед нацією має великі заслуги.

Спокійна і стійка відповідь, видно, зробила велике враження на доповідача, що виявилось з його пояснень; на жаль, п. Сціборський не дав відповіді на цілий ряд запитань і між иншим обійшов мовчанкою питання: «А що стане з чисельною політичною еміграцією в Польщі, коли перестане існувати уряд УНР?»

Доклад пройшов без інцидентів, як-що не рахувати протестів з місць що-до вживання епітетів на адресу провідників уряду УНР.

На прохання одного з присутніх, п. Сціборський зробив коротку доповідь про стан української еміграції в зв'язку з кризою. Виходить, що найтяжчий стан правий і матеріальний в Болгарії і Австрії. Дуже тяжко в Чехії, в Німеччині і Бельгії, трохи краще у Франції і задовольняюче в Люксембурзі.

В останньому слові Голова Громади п. Софроненко, дякуючи докладчикові за інформації, висловив бажання «не взаємного поборювання, а взаємного об'єднання, яке буде найбільшою загрозою ворогові».

В Бельгії

— Українські інженери в Бельгії. Хоч в Бельгії мають українські «націоналістичні» організації і проте лишається велике поле діяльності і для тих, хто хоче і може добровільно працювати там на користь нашої справи. Хочемо відзначити оцим працю молодого інженера п. Ю. Яковлева, що закінчивши свої студії в Бельгії і там осівши, не дивлячися на свою повсякчасну працю, знаходить ще

час і для чим далі ширшої національної роботи. Лише за останній час добився він того, що зв'язав Українське Товариство Інженерів з бельгійським Т-вом, що деякі члени цього Т-ва зацікавилися українською економікою і мають містити на різні теми статті в своїх фахових журналах.

Так само він широко ознайомлює бельгійську пресу з українським питанням шляхом персонального контакту і розсилання книжок про Україну французькою мовою.

На звернення п. Ю. Яковлева відгукнулося вже чимало видатніших бельгійських вчених і журналістів.

Є дуже бажаним, щоб позитивні українські люди в Бельгії підперли роботу свого молодого земляка і таким чином дали перевагу конкретній національній роботі перед тою роботою чисто політичного і безплідного хвилювання, яка там досі культивувалася «націоналістами», головним чином серед людей нічим не зв'язаних з минувшию нашою боротьби на Україні і за кордоном.

У Польщі

— З життя української колонії у Варшаві. Під Новий рік відбулися великі вечорниці, організовані Українським Клубом у Варшаві, які зібрали майже цілу варшавську українську колонію і пройшли з найдзвичайним успіхом.

Союз Українок - Емігранток у Польщі при співучасті українських організацій м. Варшави проськує урядження спільної вечірки, яка має відбутися 7 лютого б. р. і прибутки з якої пішли б на збільшення фондів Українського Національного Хору ім. М. Лисенка.

10-го січня б. р. відбулася організована Союзом Українок-Емігранток у Польщі традиційна ялинка для дітей з досить цікавим про-

грамом, а після неї забава для дорослих.

Український Національний Хор ім. Лисенка готується до виступу з новим концертом, який має відбутися в салі варшавської консерваторії 2-го лютого с. р. В другій частині концерту передбачається п'ятька солових номерів місцевих українських артистичних сил.

10-го лютого с. р. о год. 20-її 15 хв. концерт Українського Національного Хору ім. М. Лисенка буде подаваний через варшавську радіостанцію.

Корпорація «Запорозьжя» у Варшаві проськує організувати академію, присвячену пам'яті полеглих під Крутами.

— Я л и н к а в Г р о д н і . 10 січня с. р. місцевий відділ УЦК в Гродні уряджував ялинку. Зібралася на ялинці вся українська колонія з дітьми, яких є тут біля 25 душ. Дітям роздано було солодощі, а де-яким і потрібні теплі убрання. Грала духовна оркестра, співалися українські колядки. Ялинка - вечірка пройшла в дуже гарному родинному настрої. На жаль, колонія, більшість членів якої переживають скрутне безробіття, не спроможеться ніяк на утримання своєї хати і тому користас для своїх збірок з гостинності місцевих організацій.

— П о ж е р т в и . Замісць новорічних та різдвяних привітань Олесь та Микола Рибачуки складають: 5 зл. на фонд Головної Еміграційної Ради, 10 зл. на Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі і 5 зл. в фонд Комітету допомоги безробітним при Головній Управі УЦК.

— З життя Української Станції в Польщі . 22 жовтня 1931 р. заходами Управи Товариства воєнів Армії УНР в салі Т-ва відбувся реферат ген. Пузицького на тему: «Сторінка з історії збройного повстання проти гетьмана Скоропадського». 29 жовтня реферата цього було ним продовжено. Як безпосередній активний учасник подій означеного періоду ген. Пузиць-

кній в захоплюючій своїм реаліза-
мом формі передав аудиторії важ-
ливіші моменти з історії протигеть-
манського повстання на Черні-
вщині.

22 листопаду 1931 р., в день 10
річчя Листопадівського повстан-
ня 1921 р., заходами Управи Т-ва
вояків було відправлено в Станич-
ній церкві урочисту панахиду по
359 мучениках Базару. Акаде-
мію з цієї нагоди було перенесено
з технічних причин на 10 грудня
т. р. З салі клубу Т-ва 10 грудня
її було перенесено до салі Станич-
ного театру, понеже сая Т-ва не
могла вмістити всіх присутніх.
Відкрив академію вступним сло-
вом Заступник Голови Управи Т-
ва вояків підп. Серета. Хор співає
національний гімн. Зачитується
далі змістовний реферат сот-
ника Шпилинського, підчас яко-
го події з повстання ілюструються
світлинами на екрані, після чого
чоловічий хор співає: «Та забілі-
ли сніги». На тему дня артистич-
но декламують п. на Юцківна й п.
К. Костенко. Знову співає вже
мішаний хор: «Боже великий,
Творче всесильний» і під музику
струнної орнестри академія за-
кінчується. Вражіння сильне. Жа-
га помсти не вгасає.

В. Б.

В Чехії

— В Укр. Респ. - Дем.
Клубі в Празі. На честь
нашого державного свята проголо-
шення незалежності і соборности
України було улаштовано Україн-
ським Республ.- Демократичним
Клубом в Празі 22-го січня в по-
мешканні отеля Граф урочисті
сходини членів Клубу та їх гостей.

Першим референтом виступав
Голова Клубу п. проф. М. Славін-
ський на тему «Свято незалежно-
сти — аналіз і підсумки». Другий
реферат подав п. проф. А. Яковлів
на тему «22-е січня».

Обидва реферати було вислуха-
но численною аудиторією з вели-
ким зацікавленням.

— В Українськ. Іс-
торично-Філологіч-
нім Товаристві в Пра-

зі 26 січня 1932 р. відбулися док-
лади дійсних членів: І. Дорошен-
ка, Д. І. — «Пам'яті Ол. Пет-
рова», 2. Артимовича, А. В. —
«II Міжнародній лінгвістичний
Конгрес у Женеві».

— Влада чеська зареєструвала
статут «Союзу Українських Жур-
налістів і Письменників за кордо-
ном». В число членів фундаторів
увійшли такі особи: О. Кандиба
(Одесь), проф. С. Смаль - Стоць-
кий, Ю. Тищенко, д-р В. Сімович,
проф. М. Славінський, І. Мірний,
проф. С. Сірополко, д-р С. Наріж-
ний, Є. Вировий.

До Союзу запрошено також ба-
гато українських журналістів і
письменників, які перебувають в
інших країнах.

Бібліографія

— André Pierre, agrégé de l'Uni-
versité, ancien professeur à l'In-
stitut Français de Petrograd. L'UR-
SS. La Fédération Soviétique et
ses Républiques. Paris. Librairie
Delagrave.

Ця книжка є дуже цікава, бо є
першою спробою дати в обробле-
ному вигляді фактичні дані про
СССР. З окрема цікава вона і
своїми даними про Україну. Прав-
да, Україні в ній присвячено не
багато місця, всього 7 сторінок;
але на цих 7 стор. сказано багато
правди і такої, що вказує на вели-
ку поінформованість автора в
українських справах. От, напри-
клад, що говорить автор про ук-
раїнський сепаратизм:

«В цій країні, що є більш куль-
турною, ніж Московщина, не
можливо було, розбудивши на-
ціональний дух, не посилити
одночасно і сепаратистичних
тенденцій чи принаймні центро-
біжних, що мають глибоке ко-
ріння на Україні... Це, звичай-
но, нелегальними шляхами ви-
являється найбільші, найсиль-
ніші сепаратистичні тенденції.
Ми зазначили вже вище діяль-
ність «Союзу Визволення Ук-
раїни», створеного в 1926 р., що
організував сотки інтелігентів
і мав розгалуження по цілому
краєві.

Кавказьких гор», А. Ісхані — «Татарська військова організація підчас війни», Е. Еллера — «Нещасна Інгерманландія».

Національне обличчя сучасної совітщини дас д-р М. Ковальський в статті «Національна мозаїка совітського союзу», оздоблений великою мапою совітського союзу, що і пострує текст статті. В. Бонч-ковський дас совітам відповідну характеристику в статті «Воююча держава».

Питанням суто українським присвячено статтю Е. Маланюка «Українська література в світлі сучасности», а також кілька рецензій, як «З історії України» — на «Ілюстровану Історію України» (т. 2.), Гетьманська Держава) проф. Д. Дорошенка, «Проблема незалежності України і Франції» на книжку Евена тої ж назви, «Тижневик української еміграції» кілька слів присвячених «Тризубіві» і його 6-тигидній праці.

В хроніці знаходимо пів сторінки, присвячених «Діяльності

Українського Наукового Інституту у Варшаві».

До статті Е. Маланюка додано портрети Т. Шевченка і Г. Сковороди.

I. Л.

* * *

— Anatole de Monzie. Petit Manuel de la Russie Nouvelle. 21-ше видання. Firmin-Didot et Cie. Paris.

Ця книжка де Монзі вже відомо. Автор її французький радикал-соціаліст мрійного типу. З одного боку, йому подобається взагалі динамізм революції, а з другого боку він надто великий естет-ідеаліст, щоб милуватися в тих шармах і бруді, який створила реальна болшевицька революція. Не дивлючися на видимий ілюзізм поглядів автора, що хоче захопатися за вівіскою об'єктивного студювання, його книжка являється не позбавленою інтересу і часом вдатних виразів. Це книжка, так мовити, філософії російської революції.

Зміст.

— Париж, неділя, 31 січня 1932 року — ст. 1. — К. Ніко. Листи до земляків. II. — ст. 2. O b s e r v a t o r . З міжнародного життя — ст. 5. — З широкого світу — ст. 8. — Хроніка: З Великої України — ст. 9. — З життя української еміграції: у Франції — ст. 9. — В Люксембурзі — ст. 11. — В Бельгії — ст. 11. — В Польщі — ст. 12. В Чехії — ст. 13. — Бібліографія — ст. 13.

MOUTONS ET BREBIS

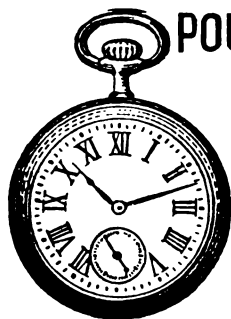
Nous pouvons vous expédier immédiatement des agneaux agnelles béliers, brebis, mouton, genre berrichon, lauraguais, quercynois, ayant actuellement 2 à 3 Kgs de laine. Nous garantissons tous ces animaux de 1re qualité, sains et de bonne venue, bêtes rustiques pouvant rester dehors par tous les temps.

EXPÉDITION FRANCO PORT ET EMBALLAGE POUR TOUTE GARE

Agneaux petits 3 mois, sevrés, qui mangent bien..	90 fr.
Agneaux ou Agnelles 3 à 4 m sevrés solides et vigoureux..	100 fr.
Agneaux ou Agnelles 4 à 5 mois, 20 kg. environ..	150 fr.
Agneaux ou Agnelles 8 à 9 mois, 28 kg. environ..	180 fr.
Moutons ou Brebis 10 à 12 mois, 35 kg. environ..	190 fr.
Brebis 13 à 14 m., 40 kg. env., pouvant être mère..	220 fr.
Brebis avec son agneau.....	300 fr.
Brebis avec deux agneaux (doubles).....	400 fr.

PETITS PORCS D'ÉLEVAGE DISPONIBLES TOUTE L'ANNÉE
Indiquez-nous lisiblement à la commande votre adresse et gare destinataire.

CRÉMON Elle, BRIVE (Corrèze)

POUR 8 Frs. NOUS LIVRONS

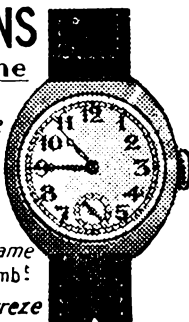
**une montre et chaîne
ou bracelet parfaite**

*homme, dame, à remontoir
mouvement très solide
soigneusement réglé 36 h.*

**chronomètre : garantie
6 ans. simili or, argent. Même**

*prix bracelet homme ou dame
lumineux choix Envoi contre remb!*

DORAT à BRIVE. Corrèze

ENVOI FRANCO PORT ET EMBALLAGE POUR TOUTE GARE GRAND RESEAU
Porcs pesant 100 kilos à 7 mois et 200 kilos à 10 mois

PORCS

Croisements sélectionnés anglais et craonnais
porcs élevés directement à la production, supprimant l'intermédiaire
J'expédie immédiatement les commandes par caisse de
2, 3, 4, 5, 6, 8, 10 porcs, franco dans toutes gares de France
(à sport, emballage, mortalité et responsabilité réservés à ma charge)

PORCS de 58 jours env.	80 fr. fee
PORCS de 2 mois e-v.	90
PORCS de 2 mois 12, 18 k env.	105
PORCS de 3 mois 22 k env.	130
PORCS de 3 mois 12, 26 k env.	160
PORCS de 3 à 4 mois, 31 k env.	190

Mâles et Femelles pour reproduction sur demande

Assurance gratuite 6 mois contre la mortalité

Ecrire : **CREMON Elie** Domaine d'Imbert, **BRIVE (Corrèze)**

SAUCISSONS

Pur porc sec garanti.	25	fr. le kg.
Porc et bœuf sec Arles	16	--
Porc et bœuf étuvé.	10	--
Saucisse fraîche pur porc	13	--
Pâté de foie et frittons <small>cuits au four</small>	12	--

*Marchandise expédiée en colis postal 4 et 9 kilogs
franco port et emballage toute gare tous les jours*

Mandat, Remboursement, Crédit après références

Ecrire : **TUDOR, Salaisons, BRIVE (Corrèze)**

Редакция і адміністрація: 42, rue Denfert-Rochereau, Paris-V^e
Tél. Danton 30-03.

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.
Педагог — Комітет.

Адміністратор : Іл. Косенко

Le Gérant : M-me Perdrizet.